

„A gyerekkarnak ugyanúgy kell dolgoznia, akár egy profi zenekarnak”

Hajzer Nikolett negyedszázadról, ötven évről és egy születőről, saját iskoláról

 Réfi Zsuzsanna

Legutóbb Stefan Soltészról kaptak a gyerekek levelet, amelyben a karmester megköszönte a Magyar Állami Operaház Gyermekkarának a Mahler VIII. szimfóniájában nyújtott, kiváló produkcióját, de számos dirigenszt leptek már meg azzal, hogy milyen jól követik a pálcát, mennyire gyorsan reagálnak. Hogy miért is olyan különleges ez a kórus, amely nemrég Szőnyi Erzsébet A makrancos királylány című gyerekkoperájával ünnepelte ötvenedik születésnapját, arról vezetőjével, Hajzer Nikolett-tel beszélgettünk, aki ennek a fél évszázadnak a felét a társulattal töltötte, gyerekként ugyanis maga is énekelt a karban, később korrepetitora lett, öt esztendeje pedig Gupcsó Gyöngyvér neki adta át a stafétabotot. A karnaggal arról is szót ejtettünk, hogyan változott az utóbbi években a kórus működése, milyen munkával sikerül elérniük a folyamatos magas színvonalat, és miért szeretnének egy saját iskolát létrehozni az Eiffel Campuson.

■ *Mi a titka ennek a dirigensek által is emlegetett nívónak?*

Maximalista vagyok és nem engedek a minőségből. Ezt a gyerekek is tudják, s nagyon szigorúnak, de igazságosnak tartanak. Azért is követelem meg tőlük a magas színvonalat, mert tudom, képesek mindarra, amit elvárok tőlük. Van, hogy egy darabot egy egész éven keresztül próbálunk, de az is megesik, hogy megtanítok valamit délelőtt, és akár már aznap este elő kell adni a színpadon. Nem 100, hanem 300%-ot kell teljesíteni, de a gyerekek elképesztő rutinnal rendelkeznek. Hozzászoktak a folyamatos megmérettetéshez, s persze az is segít, hogy tényleg válogatott társaság. Mindent megkövetelek a sikerért, s annak dacára, hogy 8-18 évesekről beszélünk, hajlandóak is meghozni a megfelelő áldozatot, tudják, addig kell próbálni, amíg tökéletes nem lesz a produkció. Ahhoz is hozzá vannak szokva, hogy minden este más karmester kézmozdulatait kövessék, mindez nem okoz számukra problémát. A gyerekkarnak ugyanúgy kell dolgoznia, akár egy profi zenekarnak. Talán ennek is köszönhető Stefan Soltész elismerése. Már a próbán dicsérte a gyerekeket, nekem és nekik is külön írt a hangversenyt követően, s a levelekben kiemelte, nagyon ritkán találkozik olyan gyerekkarral, amely ilyen gyorsan reagál, ennyire jól követi a kezét, s amely minden instrukciót elsőre megért.

■ *Miben tér el ez a kórus a többi gyerekkartól?*

Teljesen másképpen dolgozunk és más anyagokat éneklünk. A legnagyobb különbség talán az, hogy a gyerekeknek sokkal szerteágazóbb elvárásoknak kell meg-

felelniük, mint más énekaroknál, hiszen képesnek kell színészként is megjelenni a pódiumon. Amikor felvételiztetünk, az egyik alapvető kritérium, hogy a jelentkező jól énekeljen, de emellett ugyanolyan lényeges, hogy egyéniség legyen. Tudom, szentségtörésként hangzik, de a kottaolvasáshoz nem is ragaszkodom annyira, mert akkor alig marad gyerek, akiből válogathatunk... Mivel sokszor nagyon kevés idő áll rendelkezésre, van, hogy csupán egy-két hét alatt el kell sajátítanunk egy új operát, emellett a szolgálatszámunk évente több mint háromszáz, amihez még nem is adtuk hozzá a külső felkéréseket –, így néha bizony sokkal gyorsabb hallás után megtanulni az adott művet.

■ *Egy interjújában olvastam, hogy kiterjesztette a korhatárt, így már másodikosok is jelentkezhetnek a kórusba, és még az egyetemisták is visszajárhatnak fellépni. Milyen újításokat vezetett még be az utóbbi években, mióta a kórus vezetője?*

Mivel magam is ebben a rendszerben nőttem fel, zsigeri szinten mindent tudok róla, ezért a jól működő elemeit megtartottam, és csupán azt cseréltem le, amit elavultnak éreztem. Az újdonságok közé tartozik például a kapcsolattartás, amelyre nagyon sokféle fórumunk van, külön csoportokat hoztunk létre a szülőknél, a gyerekeknek. Igyekszünk minden olyan platformot megtalálni, ahol elérhetjük egymást, és ami népszerűsítésre is alkalmas. A korhatárokat azért toltam ki, mert a gyerekek nagyon ragaszkodóak, akár még az egyetem első két évében is időről időre szívesen visszajárnak, a vizsgaidőszakban stresszoldónak tartják, ha énekelhetnek a Bohéméletben vagy A diótörőben. Egy ügyes második osztályost is nyugodtan színpadra lehet engedni, s minél hamarabb bekerülnek a kicsik a rendszerbe, annál könnyebben veszik fel a fonalat. Másan nem nagyon kellett változtatnom, mert a gyermekkar eddig is nagyon jól működött. Még a próbanapok is ugyanazok, már több mint ötven éve. Ami viszont újdonság, az a temérdek külsős felkérés. Most már nemcsak koncertekre, hanem akár operákra is felkérnek minket, így énekeltünk például a Zeneakadémián, az Almási-Tóth András rendezte Varázsfuvolában. Az Operaházon belüli feladataink is sokasodtak, hiszen nemcsak az adott darabokban szerepelünk, hanem például a gyerekszeplőinkkel mutatja be a dalszínház a János vitézke című új produkciót, s természetesen önálló karácsonyi koncertünk is lesz a következő, ünnepi időszakban.

■ *Az OperaOvi is működik...*

Ami a Gyermekkar előkészítője. Én kezdtem annak idején, Pécssett ugyanis zeneterápiát is végeztem, és azért indítottam el ezeket a foglalkozásokat, hogy építsünk ki egy bázist, vonzzuk be az erre fogékony gyerekeket, akik aztán a Gyermekkarban folytathatják. Az

OperaOviban a kicsiknek már instrukciókat követve kell énekelniük, feladatokat végezniük. Jelenleg már csupán szakmai vezetőként irányítom, Ujvári Klára tartja a foglalkozásokat, s végre a pandémia időszaka után folytathatjuk a sorozatot.

■ *Vannak már gyerekek, akik kórustagok és az OperaOviban kezdtek?*

Igen, s a legtöbbjük egy évfolyamba tartozik, ötödikesek. Persze nemcsak a gyerekek tehetségén múlik a kórustagság, hanem a családon, a szülőkön is. Nagyon gyakran előfordul, hogy lehetetlen időpontokban kell hozni a gyerekeket próbákra, előadásokra, s ezt nem mindenki tudja vállalni.

■ *Az sem lehet könnyű, hogy állandóan cserélődik a tag-ság, a gyerekek évről évre kiöregsenek a szerepekből, így mindig újra kell kezdeni a repertoártanítást, -tanulást.*

A körforgás nem mindig könnyű... A létszámunk százhatvan körüli, idén vettem fel még negyven gyereket. El kell mondjam azt is, ha valakivel gond adódik, akkor bizony az kikerül a kórusból. Ahhoz, hogy valaki tagja lehessen a gyermekkarnak, minimum négyes magatartást kell elérnie. Fontos, hogy a kicsik mindig kövessék az utasításokat, nem véletlenül vesznek részt évente balesetvédelmi, tűzvédelmi oktatáson. A színház veszélyes üzem, sok gond adódhat, ezért lényeges, hogy megbízhassak bennük.

■ *A gyermekkar után sokan választják a művészi pályát?*

Jelentős részük indul el ezen az úton. Akik hangszeresek, azoknál egyértelműbb a folytatás, azoknak, akik jól énekelnek, jó a zenei érzékük, segíthet a kórustagság a későbbi döntésben. De sokan vannak olyanok is, akik nem lesznek zenészek, énekesek, azonban a zene közelében maradnak.

■ *A fél évszázados születésnap előtt Szőnyi Erzsébet gyerekeoperájával tisztelegtek, azonban ez már az 51. jubileum volt, hiszen az együttes 1970-ben született...*

A pandémia miatt kellett eltolnunk az ünneplést. A makrancos királylányra három hónapos munkával készültünk fel. Komplettné produkció született, díszlettel, jelmezekkel, rendezéssel, s összesen negyven olyan új tag is szerepelt benne, aki most volt először színpadon, ezt persze a nézők nem vehették észre. Az október eleji előadásra megtelt az Erkel Színház, nagy sikert aratott, olyannyira, hogy lesz is még belőle előadás.

■ *Régebben az Erkel Iskolából jöttek a Gyermekkórus tagjai, ma azonban, ahogy már említette, száznál több iskolából. Ezért szeretnének egy saját intézményt?*

Egy ideje nincs bázisiskolánk, ezért fogadunk sok helyről gyerekeket, azonban nem mindegyik iskola tolerálja a kicsik hiányzását, a sok délelőtti próbát. Ezért is kezdtünk gondolkozni egy saját intézményen, az Eiffel Campus területén pedig van is egy épület, ami a mostani tervek szerint az Opera iskolája lesz. A Nemzeti Ballettintézettel közös lesz ez a nyolc osztályos intézmény, s minden évfolyamnak a fele balettnövendék, a másik fele pedig énekkaros lesz. Abban gondolkodunk, hogy esetleg a közismereti tárgyak néhány évfolyamon délutánra kerüljenek, s a gyerekek ne az oktatás rovására vegyenek részt a próbákon. Ráadásul így rengeteg képzési formát lehetne kiaknázni, amire most nincs lehetőség. Hiszen A makrancos királylányban és a János vitézkében is elképesztő mennyiségű szöveg szerepel, s heteken keresztül dolgoztunk ezen a gyerekekkel, hiszen nem tudják, hogyan kell a pódiumon szöveget mondani. Lehetne számukra beszédtechnika vagy táncórát tartani, azt is meg kell tanulniuk, hogyan kell jelen lenni a színpadon, mit közvetítenek a mozdulatok. Mindez még jobbat tenné a jelenlétüket a pódiumon, ezeket az órákat azonban a jelen helyzetben sehová sem tudnánk beilleszteni.

■ *Hatalmas munka felépíteni egy teljes képzést...*

Nagy vállalás, s a tervek szerint 2024-re születne meg az iskola.

■ *Gupcsó Gyöngyvértől vette át a Gyermekkorús irányítását. Mi az, amit a tőle tanultakból tovább kíván vinni?*

A munkamorál az, amit igazán tőle tanultam, az, ahogyan ő dolgozott velünk, amit megkövetelt tőlünk,

mindaz, amit megtapasztaltam 11 éves koromtól, amikor a Gyermekkorús tagja lettem. Nem véletlenül vagyok maximalista, ezt is tőle sajátítottam el. Neki köszönhetően minden előadásra úgy álltunk ki a színpadra, hogy száz százalékosan bíztunk magunkban, tudtuk, mindent megtanultunk, nem lehet baj. Amit a színházról tudok, azt Gyöngyvértől sajátítottam el, ahogy azt is, mi a fontos a színpadi jelenlében, hogyan lehet a kicsiket megtanítani erre, mi az, amiben a gyerekeknek segíteni tudok, és mikor kell hagyni őket, hogy maguk találják meg a legjobb megoldást. Mind a mai napig eljátszom nekik az alakítandó figurákat, ahogy Gyöngyvér is mindig megmutatta, hogyan induljunk el. A Gyermekkar egész jelenlegi rendszerét ő építette fel, tényleg csak annyit kellett hozzátennem, amit korszerűnek gondoltam, vagy a saját habitusomból fakadóan szükségesnek ítéltam. Neki köszönhetem, hogy tudom, ha baj van, akkor hol és hogyan kell a problémás részhez nyúlni, mi-
ben tudok a gyerekeknek segíteni. Az egyetem óta itt vagyok, 2012-től korrepetitorként dolgoztam a kórusral, majd megkaptam a vezetését. Összesen már huszonöt év a közös történelmünk, így tudom, milyen szerepet játszik, aki a piros virágos ruhát viseli, mikor mi történik a színpad mögött, mi a technikája a külső vezénylésnek. Enélkül mindezt nem is lehetne csinálni. Ezzel a tapasztalattal csak kicsit ijedtem meg, amikor át kellett venni a kórusvezetését, és nem nagyon... Rengeteget tanultam az Angelica Leánykarban Gróf Zsuzsannától és a Magnificatban Szebellédi Valériától is, operai szempontból azonban Gyöngyvér a legfontosabb ember a számomra. Ezért is örültem nagyon, hogy eljött most a jubileumi előadásra is. Szokták kérdezgetni mivel korábban operaénekesnek készültem -, hogy nem hiányzik-e az éneklés. De maga a betanítás, valamint a próbaidőszak bőven pótolja az éneklés iránti vágyamat! ■